

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра публічного та приватного права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньої програми «Право»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни вибіркова

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою публічного та приватного права
протокол № 1
від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Ірина КОЗАКОВА
(прізвище, ініціали)

Укладач: *Євдокіменко Сергій Анатолійович*, доктор юридичних наук, доцент.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Адміністративно-деліктне право» доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти базовими знаннями з основ теорії держави і права, конституційного права України, адміністративного права і судочинства України.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Адміністративно-деліктне право» є суспільні відносини, що виникають у зв'язку з вчиненням адміністративних деліктів (проступків), притягненням винних осіб до адміністративно-деліктної відповідальності, застосуванням адміністративних стягнень, а також здійсненням адміністративно-деліктного провадження і судового контролю за його законністю.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Адміністративно-деліктне право» формування у здобувачів вищої освіти комплексного розуміння сучасних проблем адміністративного та конституційного права України, аналіз їхньої взаємодії, виявлення актуальних викликів правозастосування, а також підготовка до розв'язання практичних завдань у відповідних сферах правовідносин.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Адміністративно-деліктне право» є формування системного розуміння природи адміністративного делікту та адміністративно-деліктної відповідальності, засвоєння теоретичних і нормативних засад кваліфікації адміністративних правопорушень, оволодіння знаннями щодо видів адміністративних стягнень і порядку їх застосування, аналіз адміністративно-деліктного провадження та механізмів судового контролю, а також вироблення навичок правозастосування з урахуванням національного законодавства і європейських стандартів.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна *«Адміністративно-деліктне право»* забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
ТЕМА 1. Поняття та предмет адміністративно-деліктного права	10	2	2			6	12	1	1			10
ТЕМА 2. Адміністративне правопорушення: поняття, ознаки, склад, кваліфікація	12	2	2			8	12	1	1			10
ТЕМА 3. Суб'єкти адміністративного правопорушення та адміністративної відповідальності	12	2	2			8	12	1	1			10
ТЕМА 4. Адміністративні стягнення та їх види	12	2	2			8	12	1	1			10
ТЕМА 5. Адміністративне провадження у справах про адміністративні правопорушення	14	2	4			8	12	1	1			10
ТЕМА 6. Запобігання адміністративним правопорушенням та відповідальність посадових осіб	12	2	2			8	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 1	72	12	14	0	0	46	72	6	6	0	0	60
Змістовий модуль 2.												
ТЕМА 7. Особливості адміністративної відповідальності в окремих сферах правопорушень	12	2	2			8	12		2			10
ТЕМА 8. Судовий контроль та заходи забезпечення у справах про адміністративні правопорушення	12	2	2			8	12		2			10
ТЕМА 9. Європейські стандарти адміністративної відповідальності та адміністративної юстиції	12	2	2			8	12	1	1			10
ТЕМА 10. Реформування адміністративно-деліктного законодавства в Україні	12	2	2			8	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 2	48	8	8	0	0	32	48	2	6	0	0	40
<i>Усього годин</i>	120	20	22	0	0	78	120	8	12	0	0	100

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ТЕМА 1. Поняття та предмет адміністративно-деліктного права

Визначення адміністративно-деліктного права як підгалузі адміністративного права, його предмет та метод правового регулювання, місце адміністративної відповідальності в системі юридичної відповідальності. Поняття, ознаки та функції адміністративної відповідальності, еволюція адміністративно-деліктного законодавства України, принципи адміністративної відповідальності та їх реалізація на практиці. Джерела адміністративно-деліктного права: Конституція України, Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП) та спеціальне законодавство. Поняття і юридичні підстави притягнення до адміністративної відповідальності, дія законодавства про адміністративні правопорушення у часі, просторі та за колом осіб, обставини, що виключають адміністративну відповідальність, строки давності та інші часові межі застосування адміністративних стягнень.

ТЕМА 2. Адміністративне правопорушення: поняття, ознаки, склад, кваліфікація

Поняття адміністративного правопорушення (проступку) згідно з КУпАП, поняття та ознаки адміністративного правопорушення, юридичний склад адміністративного проступку. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт і суб'єктивна сторона правопорушення, причинний зв'язок і форма вини як обов'язкові елементи складу. Основні ознаки адміністративного правопорушення: протиправність, винність, караність. Види адміністративних правопорушень: у сфері публічного порядку, екологічні, фінансові, транспортні, податкові, у сфері праці тощо. Поняття та принципи кваліфікації адміністративних проступків, юридичні критерії кваліфікації, конкуренція адміністративно-деліктних норм, типові помилки при кваліфікації та способи їх усунення. Відмінності між адміністративним проступком і злочином.

ТЕМА 3. Суб'єкти адміністративного правопорушення та адміністративної відповідальності

Поняття та види суб'єктів адміністративного правопорушення, загальний і спеціальний суб'єкт, критерії їх розмежування. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти адміністративних правопорушень. Особливості відповідальності неповнолітніх, посадових осіб, військовослужбовців, поліцейських, іноземців і осіб без громадянства, відповідальність юридичних осіб у сфері адміністративного права. Адміністративна відповідальність неповнолітніх, посадових осіб, підприємців. Підстави та умови притягнення до адміністративної відповідальності різних категорій суб'єктів, специфіка відповідальності посадових осіб за адміністративні правопорушення.

ТЕМА 4. Адміністративні стягнення та їх види

Поняття, мета та правова природа адміністративного стягнення, його місце в системі заходів державного примусу. Система адміністративних стягнень відповідно до КУпАП: попередження, штраф, конфіскація, позбавлення спеціального права, виправні роботи, громадські роботи, адміністративний арешт тощо. Класифікація адміністративних стягнень, основні та додаткові види стягнень. Загальні правила застосування стягнень, підстави та порядок призначення стягнень, їх диференціація залежно від тяжкості правопорушення. Принципи індивідуалізації та пропорційності покарання в адміністративно-деліктному праві.

ТЕМА 5. Адміністративне провадження у справах про адміністративні правопорушення

Поняття, стадії та принципи адміністративно-деліктного провадження, його місце в системі адміністративної юстиції. Етапи адміністративного провадження: порушення справи, складання протоколу, розгляд справи, винесення постанови, виконання адміністративного стягнення, оскарження рішень. Суб'єкти провадження та їх процесуальні права й обов'язки, гарантії законності та захист прав особи в адміністративному провадженні. Органи, уповноважені

розглядати справи про адміністративні правопорушення (поліція, органи місцевого самоврядування, органи виконавчої влади, суди тощо). Процесуальні дії в провадженні у справах про адміністративні правопорушення, порядок фіксації доказів і розгляду справи.

ТЕМА 6. Запобігання адміністративним правопорушенням та відповідальність посадових осіб

Механізми запобігання адміністративним правопорушенням: профілактика правопорушень, контроль, державний нагляд, адміністративний нагляд за раніше притягнутими особами, роль органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у превенції адміністративних деліктів. Відповідальність посадових осіб за неналежне виконання службових обов'язків, що призводить до адміністративних правопорушень, види адміністративних проступків посадових осіб та особливості їх кваліфікації. Судова та адміністративна практика розгляду справ щодо посадових осіб, проблеми доведення вини та межі службової і персональної відповідальності.

Змістовий модуль 2.

ТЕМА 7. Особливості адміністративної відповідальності в окремих сферах правопорушень

Правопорушення у сфері охорони праці, здоров'я, довкілля, власності, житлово-комунального господарства. Порушення громадського порядку, безпеки руху та правил управління. Правопорушення у сфері торгівлі, зв'язку, транспорту. Адміністративні проступки, що посягають на порядок управління та виборчий процес. Розгляд специфіки адміністративної відповідальності в різних галузях права, таких як екологічне, фінансове, транспортне, податкове, трудове, адміністративне правопорушення в сфері публічного порядку тощо. Аналіз особливостей правопорушень у цих сферах, види санкцій та критерії їх застосування. Специфіка правопорушень, які регулюються спеціальними законодавчими актами (Кодекс України про адміністративні правопорушення, законодавство щодо охорони навколишнього середовища, закони про податки і збори, виборче законодавство).

ТЕМА 8. Судовий контроль та заходи забезпечення у справах про адміністративні правопорушення

Поняття судового контролю в адміністративних справах, його значення та роль у забезпеченні законності та прав людини. Поняття та види заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення: адміністративне затримання, особистий огляд, огляд речей, вилучення речей і документів, тимчасове обмеження у правах. Проблеми правомірності застосування заходів забезпечення, їх відповідність принципам необхідності, пропорційності та мінімального втручання. Порядок оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення, судовий контроль та прокурорський нагляд у сфері адміністративного провадження. Розгляд справ в адміністративних та загальних судах, підстави для скасування або зміни рішень адміністративних органів, практика судового контролю щодо вирішення адміністративних правопорушень, роль суддів у забезпеченні правопорядку та захисту прав осіб.

ТЕМА 9. Європейські стандарти адміністративної відповідальності та адміністративної юстиції

Аналіз європейських стандартів і принципів адміністративної відповідальності, заснованих на досвіді країн ЄС та практиці Європейського суду з прав людини. Порівняння систем адміністративної відповідальності в різних європейських державах, основні критерії, на яких базується система адміністративних санкцій у Європі: пропорційність, справедливість, ефективність, дотримання прав людини. Європейські стандарти у сфері адміністративної юстиції, гарантії справедливого розгляду справ про адміністративні правопорушення, право на захист і доступ до суду. Рекомендації для України щодо адаптації європейських стандартів до національної правової системи, проблеми імплементації та шляхи їх подолання.

ТЕМА 10. Реформування адміністративно-деліктного законодавства в Україні

Огляд поточного стану адміністративно-деліктного законодавства в Україні, ключові структурні та змістовні недоліки чинної системи. Сучасні тенденції реформування інституту адміністративної відповідальності, уніфікація норм адміністративного та кримінального права, пошук оптимального співвідношення між адміністративними проступками та кримінальними правопорушеннями. Актуальні проблеми та недоліки існуючої правової системи у сфері адміністративних правопорушень, потреба в реформуванні КУпАП, пропозиції щодо змін у частині складів правопорушень, санкцій, провадження та заходів забезпечення. Напрями вдосконалення адміністративно-деліктного законодавства України з урахуванням міжнародного досвіду та європейських стандартів, перспективи кодифікації й оновлення адміністративно-деліктної моделі в контексті розвитку національної правової системи.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	ТЕМА 1. Поняття та предмет адміністративно-деліктного права	2	1
2	ТЕМА 2. Адміністративне правопорушення: поняття, ознаки, склад, кваліфікація	2	1
3	ТЕМА 3. Суб'єкти адміністративного правопорушення та адміністративної відповідальності	2	1
4	ТЕМА 4. Адміністративні стягнення та їх види	2	1
5	ТЕМА 5. Адміністративне провадження у справах про адміністративні правопорушення	2	1
6	ТЕМА 6. Запобігання адміністративним правопорушенням та відповідальність посадових осіб	2	1
7	ТЕМА 7. Особливості адміністративної відповідальності в окремих сферах правопорушень	2	
8	ТЕМА 8. Судовий контроль та заходи забезпечення у справах про адміністративні правопорушення	2	
9	ТЕМА 9. Європейські стандарти адміністративної відповідальності та адміністративної юстиції	2	1
10	ТЕМА 10. Реформування адміністративно-деліктного законодавства в Україні	2	1
Усього годин		20	8

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	ТЕМА 1. Поняття та предмет адміністративно-деліктного права	2	1
2	ТЕМА 2. Адміністративне правопорушення: поняття, ознаки, склад, кваліфікація	2	1
3	ТЕМА 3. Суб'єкти адміністративного правопорушення та адміністративної відповідальності	2	1
4	ТЕМА 4. Адміністративні стягнення та їх види	2	1
5	ТЕМА 5. Адміністративне провадження у справах про адміністративні правопорушення	4	1
6	ТЕМА 6. Запобігання адміністративним правопорушенням та відповідальність посадових осіб	2	1
7	ТЕМА 7. Особливості адміністративної відповідальності в окремих сферах правопорушень	2	2
8	ТЕМА 8. Судовий контроль та заходи забезпечення у справах про адміністративні правопорушення	2	2
9	ТЕМА 9. Європейські стандарти адміністративної відповідальності та адміністративної юстиції	2	1
10	ТЕМА 10. Реформування адміністративно-деліктного законодавства в Україні	2	1
Усього годин		22	12

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	ТЕМА 1. Поняття та предмет адміністративно-деліктного права	6	10
2	ТЕМА 2. Адміністративне правопорушення: поняття, ознаки, склад, кваліфікація	8	10
3	ТЕМА 3. Суб'єкти адміністративного правопорушення та адміністративної відповідальності	8	10
4	ТЕМА 4. Адміністративні стягнення та їх види	8	10
5	ТЕМА 5. Адміністративне провадження у справах про адміністративні правопорушення	8	10
6	ТЕМА 6. Запобігання адміністративним правопорушенням та відповідальність посадових осіб	8	10
7	ТЕМА 7. Особливості адміністративної відповідальності в окремих сферах правопорушень	8	10
8	ТЕМА 8. Судовий контроль та заходи забезпечення у справах про адміністративні правопорушення	8	10
9	ТЕМА 9. Європейські стандарти адміністративної відповідальності та адміністративної юстиції	8	10
10	ТЕМА 10. Реформування адміністративно-деліктного законодавства в Україні	8	10
Усього годин		78	100

11. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з дисципліни «Адміністративно-деліктне право» спрямована на опрацювання сучасних підходів до регулювання адміністративно-деліктних відносин, аналіз правової природи адміністративного делікту та вивчення механізмів адміністративної відповідальності з урахуванням чинного законодавства і судової практики. В її основі лежить системне дослідження норм Кодексу України про адміністративні правопорушення, спеціального адміністративно-деліктного законодавства, а також практики їх застосування органами публічної влади та судами.

Опрацювання матеріалу включає аналіз сучасних тенденцій розвитку адміністративно-деліктного законодавства України, реформування інституту адміністративної відповідальності, трансформації складів адміністративних правопорушень і системи адміністративних стягнень, а також імплементації європейських стандартів у сфері адміністративної юстиції. Значна увага приділяється джерелам адміністративно-деліктного права, правовому статусу суб'єктів адміністративної відповідальності, особливостям відповідальності неповнолітніх, посадових осіб та юридичних осіб.

У межах самостійної роботи розглядаються особливості нормативного регулювання адміністративних правопорушень у сфері публічного порядку, охорони праці та здоров'я, довкілля, власності, житлово-комунального господарства, транспорту, торгівлі та управління. Аналізуються проблеми кваліфікації адміністративних проступків, конкуренції адміністративно-деліктних норм, а також практичні аспекти застосування адміністративних санкцій у різних сферах публічних відносин.

Окрема увага приділяється адміністративно-деліктному провадженню, зокрема стадіям розгляду справ про адміністративні правопорушення, процесуальним правам і обов'язкам учасників провадження, застосуванню заходів забезпечення, порядку винесення та виконання постанов, а також механізмам адміністративного та судового оскарження. Вивчається практика

судового контролю за рішеннями адміністративних органів і підходи Європейського суду з прав людини щодо гарантій справедливого розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Самостійна робота формує вміння аналізувати адміністративно-деліктні норми, кваліфікувати адміністративні правопорушення, застосовувати положення законодавства до конкретних правових ситуацій, працювати з матеріалами судової практики, аргументовано обґрунтовувати правові позиції та робити юридично коректні висновки у сфері адміністративної відповідальності.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та спрямовані на поглиблене опрацювання навчального матеріалу. Виконати необхідно два завдання в кожному варіанті.

1. ПОНЯТТЯ ТА ПРЕДМЕТ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОГО ПРАВА

1) Підготуйте аналітичний огляд (2–3 стор.) на тему «Адміністративно-деліктне право як підгалузь адміністративного права: предмет, метод, місце в системі права України».

2) Кейс-метод. Проаналізуйте ситуацію, у якій одна і та сама поведінка особи може бути кваліфікована як адміністративний проступок або як цивільне правопорушення. Визначте критерії розмежування та обґрунтуйте правову позицію.

2. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ЯК ПІДСТАВА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

1) Підготуйте структурований конспект з теми «Поняття, ознаки та види адміністративних правопорушень» із прикладами складів проступків із КУпАП.

2) Кейс-метод. На підставі описаної ситуації визначте наявність або відсутність складу адміністративного правопорушення, проаналізувавши об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт і суб'єктивну сторону.

3. СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

1) Підготуйте порівняльну таблицю «Загальний і спеціальний суб'єкт адміністративного правопорушення» з прикладами з чинного законодавства.

2) Кейс-метод. Проаналізуйте ситуацію притягнення до адміністративної відповідальності неповнолітнього або посадової особи та визначте особливості суб'єкта і порядку відповідальності.

4. АДМІНІСТРАТИВНІ СТЯГНЕННЯ ТА ПОРЯДОК ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

1) Підготуйте аналітичний огляд (1,5–2 стор.) на тему «Система адміністративних стягнень: принципи індивідуалізації та пропорційності».

2) Кейс-метод. На підставі конкретної справи обґрунтуйте вибір виду адміністративного стягнення та перевірте його відповідність принципу пропорційності.

5. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

1) Підготуйте схему стадій адміністративно-деліктного провадження із зазначенням процесуальних дій та суб'єктів на кожній стадії.

2) Кейс-метод. Проаналізуйте процедуру складання протоколу та розгляду справи з точки зору дотримання процесуальних прав особи.

6. ЗАПОБІГАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ

1) Підготуйте письмовий аналіз (1–2 стор.) механізмів профілактики адміністративних правопорушень у діяльності органів публічної влади.

2) Кейс-метод. Розгляньте ситуацію неналежного виконання службових обов'язків посадовою особою та визначте підстави адміністративної відповідальності.

7. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

1) Підготуйте тематичний огляд (2 стор.) адміністративних правопорушень у сфері охорони праці, докілья або житлово-комунального господарства з посиланням на норми КУпАП.

2) Кейс-метод. Проаналізуйте конкретне правопорушення у сфері публічного порядку або безпеки руху та визначте вид відповідальності і санкцію.

8. СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

1) Підготуйте огляд судової практики (1,5–2 стор.) щодо оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення.

2) Кейс-метод. Проаналізуйте правомірність застосування адміністративного затримання або вилучення речей з точки зору принципів законності та пропорційності.

9. ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

1) Підготуйте порівняльний аналіз (2 стор.) принципів адміністративної відповідальності в Україні та країнах ЄС.

2) Кейс-метод. На підставі рішення ЄСПЛ проаналізуйте, які стандарти справедливого розгляду застосовуються у справах про адміністративні правопорушення.

10. РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ

1) Підготуйте аналітичне есе (2–3 стор.) на тему «Реформування КУпАП: проблеми та перспективи розвитку адміністративно-деліктного права».

2) Кейс-метод. Запропонуйте власне бачення вирішення конкретної проблеми адміністративної відповідальності шляхом змін до законодавства з урахуванням європейського досвіду.

Самостійна робота оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому контролі.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Розкрийте поняття адміністративно-деліктного права як підгалузі адміністративного права.
2. Який предмет і метод правового регулювання адміністративно-деліктного права.
3. Місце адміністративної відповідальності в системі юридичної відповідальності.
4. Поняття адміністративної відповідальності та її основні ознаки.
5. Функції адміністративної відповідальності та їх практичне значення.
6. Еволюція адміністративно-деліктного законодавства України.
7. Принципи адміністративної відповідальності та особливості їх реалізації.
8. Система джерел адміністративно-деліктного права України.
9. Роль Конституції України в регулюванні адміністративної відповідальності.
10. Значення Кодексу України про адміністративні правопорушення в системі законодавства.
11. Поняття адміністративного правопорушення (проступку) згідно з КУпАП.
12. Основні ознаки адміністративного правопорушення.
13. Поняття юридичного складу адміністративного проступку.
14. Об'єкт адміністративного правопорушення та його види.
15. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення.
16. Суб'єкт адміністративного правопорушення як елемент складу.
17. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення та форми вини.
18. Значення причинного зв'язку у складі адміністративного правопорушення.

19. Види адміністративних правопорушень за сферами правового регулювання.
20. Відмінності між адміністративним проступком і злочином.
21. Поняття та принципи кваліфікації адміністративних проступків.
22. Юридичні критерії кваліфікації адміністративних правопорушень.
23. Конкуренція адміністративно-деліктних норм та способи її вирішення.
24. Типові помилки при кваліфікації адміністративних правопорушень.
25. Поняття та види суб'єктів адміністративного правопорушення.
26. Загальний і спеціальний суб'єкт адміністративної відповідальності.
27. Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх.
28. Особливості відповідальності посадових осіб за адміністративні правопорушення.
29. Адміністративна відповідальність юридичних осіб: підстави та межі.
30. Відповідальність іноземців і осіб без громадянства за адміністративні правопорушення.
31. Поняття адміністративного стягнення та його правова природа.
32. Мета адміністративних стягнень у системі державного примусу.
33. Система адміністративних стягнень відповідно до КУпАП.
34. Класифікація адміністративних стягнень на основні та додаткові.
35. Загальні правила призначення адміністративних стягнень.
36. Принципи індивідуалізації та пропорційності адміністративного стягнення.
37. Поняття адміністративно-деліктного провадження та його принципи.
38. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.
39. Суб'єкти адміністративного провадження та їх процесуальні права.
40. Процесуальні дії у провадженні у справах про адміністративні правопорушення.
41. Гарантії законності та захисту прав особи в адміністративному провадженні.
42. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
43. Механізми запобігання адміністративним правопорушенням.
44. Адміністративна відповідальність посадових осіб за неналежне виконання службових обов'язків.
45. Особливості адміністративної відповідальності у сфері охорони праці та здоров'я.
46. Адміністративні правопорушення у сфері довілля та власності.
47. Особливості відповідальності за порушення громадського порядку та безпеки руху.
48. Поняття судового контролю у справах про адміністративні правопорушення.
49. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення та проблеми їх правомірності.
50. Основні напрями реформування адміністративно-деліктного законодавства України з урахуванням європейських стандартів.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, коротка дискусія щодо змісту інститутів адміністративної відповідальності). Методи візуалізації (презентації, таблиці суб'єктів, графічні схеми стадій провадження). Демонстраційні методи (приклади рішень судів, схеми складання протоколу). Робота з літературою (конспектування норм КУпАП, анування коментарів). Використання ІКТ (Електронні ресурси, ЄДРСР, мультимедійні схеми).

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях: вербальний метод (дискусії про ознаки складу, суб'єктів, строки давності, законність стягнень). Методи візуалізації (таблиці складів проступків, схеми конкуренції норм, презентації кейсів). Робота з джерелами (аналіз рішень, підготовка есе, рецензування позицій судів). Кейс-метод (вирішення ситуацій з кваліфікації, оскарження постанов, оцінки доказів). Практичний метод (моделювання складання протоколу, аналіз правомірності затримання). Пошуковий метод (самостійний пошук норм КУпАП і рішень ЄДРСР).

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Адміністративно-деліктне право» використовуються такі методи оцінювання:

Для поточного оцінювання: усне та письмове опитування, аналіз ситуаційних завдань, вирішення практичних задач, написання есе, виконання індивідуальних і групових робіт.

Для підсумкового контролю: усна або письмова відповідь, розв'язання підсумкового ситуаційного завдання, аналіз законності процесуальних дій

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційований залік.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Адміністративно-деліктне право» є підсумковий контроль – диференційований залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Адміністративно-деліктне право» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з початкової дисципліни «Адміністративно-деліктне право» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольної оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60										Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				Самостійна робота			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9				T10
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	40	100

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Адміністративно-деліктне право» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Конституція України 28 черв. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
3. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / О. І. Остапенко, М. В. Ковалів, С. С. Єсімов та ін. - Львів : СПОЛОМ, 2021. - Вид. 2-е. - 616 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/2893>
4. Кунєв Ю.Д. Адміністративне право: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні // Юридичний науковий електронний журнал: [Електронне наукове фахове видання, № 9, м. Запоріжжя, Запорізький національний університет, 2021 р.] – Ст. 161-166; <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/59625>
5. Пікуль О. В. Актуальні проблеми адміністративного судочинства / О. В. Пікуль, К. Ю. Примаков // Актуальні питання розвитку правової системи у сучасній Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 23-24 груд. 2021 р.) / Міжнар. економ.-гуманіт. ун-т ім. акад. Степана Дем'янчука. - Рівне : Видавн. дім "Гельветика", 2021. - Ч. І. - С. 67-69. <https://dspace.megu.edu.ua:8443/jspui/handle/123456789/3160>
6. Євдокіменко С.А. Дослідження адміністративно-правового забезпечення громадської безпеки в Україні : монографія. Харків: Вид-во «Майдан», 2021 492 с.
7. Панасюк О.В. Адміністративно-деліктне право України: теоретичні питання розвитку та реформування. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07. Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Дніпро 2021.
8. Євдокіменко С.А., Євдокіменко С.В. Угода України з Європейським Союзом – основа фінансової стабільності в Україні. Європейські перспективи, 2021. No 1. С. 174–181. URL: <https://doi.org/10.32782/EP.2021.27>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Президента України <http://www.president.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний веб портал судової влади в Україні <http://www.court.gov.ua>
5. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України <https://supreme.court.gov.ua>
6. Офіційний веб-сайт Конституційного суду України <http://www.ccu.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Національної поліції України <https://www.npu.gov.ua>
8. Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>

Допоміжна

1. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 620 с.
2. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: навчальний посібник, том 2. Галунько В., Діхтієвський П., Гулак О., Коваленко Л., Кузьменко О. Видавництво: Юридика. 2024. 432 с.
3. Адміністративне право : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. Харків : Право, 2021. 196 с.
4. Адміністративне право України (загальна частина): навч. посіб. / [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.] ; [Вид. 2-е, доп.] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.

5. Загальне адміністративне право: підручник (видання друге). Бевзенко В.М., Белікова М.І., Георгієвський Ю.В., Гриценко І.С., Коломєць Т.О., Корнута Р.І., Кравченко М.Г., Куйбіда Р.О., Лученко Д.В., Мельник Р.С., Міхровська М.С., Миронюк Р.В., Приймаченко Д.В., Проневич О.С., Радишевська О.Р., Тимошук В.П., Школик А.М., Шлоєр Б.П. Видавничий дім «Гельветика». 2023. 688 с.

6. Загальне адміністративне право: підручник / за заг.ред. акад. Ківалова С. та проф. Білої-Тіунової Л.; Націон. у-т «Одеська юридична академія». - Одеса. Фенікс, 2023. 792 с.